

**TADBIRKORLIK ORQALI YANGI ISH O‘RINLARI
YARATISHNING AHAMIYATI**

Andijon davlat pedagogika instituti Ijtimoiy va amaliy fanlar fakulteti

Musiq ta’lim yo’nalishi 3-bosqich talabasi

Muxtorova Gulbahor Usmonjon qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tadbirkorlik faoliyatining iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rni, ayniqsa, yangi ish o‘rinlari yaratishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, tadbirkorlikning jamiyat farovonligiga ta’siri va uni rivojlantirish yo‘nalishlari haqida so‘z yuritiladi.

Kalit so‘zlar: tadbirkorlik, bandlik, ish o‘rni, iqtisodiy rivojlanish, innovatsiya, ijtimoiy barqarorlik

Tadbirkorlik zamonaviy iqtisodiyotning eng muhim harakatlantiruvchi kuchlaridan biri bo‘lib, u nafaqat ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, balki yangi ish o‘rinlarini yaratish, aholini bandlik bilan ta’minlash va ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashda hal qiluvchi o‘rin tutadi. Shu bois, bugungi kunda har bir mamlakat iqtisodiy siyosatida tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida qaralmoqda.

O‘zbekiston Respublikasida ham so‘nggi yillarda iqtisodiy islohotlarning markazida aynan tadbirkorlik faoliyati turibdi. Mamlakatimiz Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev ta’kidlaganidek, “Tadbirkor - bu jamiyatning tayanchi va iqtisodiyotning lokomotivi”dir. Shu maqsadda, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish uchun qulay investitsion muhit yaratish, huquqiy bazani takomillashtirish, soliq tizimini soddalashtirish va moliyaviy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish bo‘yicha qator islohotlar amalga oshirildi. Statistik ma’lumotlarga ko‘ra, O‘zbekistonda har yili yuz minglab yangi ish o‘rinlari aynan tadbirkorlik sub’yektlari tomonidan yaratilmoqda. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mamlakat yalpi ichki mahsulotining qariyb 50 foizini tashkil etmoqda. Bu esa iqtisodiy o‘sishning asosiy manbai sifatida tadbirkorlikning naqadar

muhimligini ko'rsatadi. Tadbirkorlik nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy jihatdan ham katta ahamiyatga ega. Ayniqsa, yoshlar va ayollar o'rtasida tadbirkorlikni rivojlantirish ularning iqtisodiy faolligini oshirish, oilaviy barqarorlikni mustahkamlash va jamiyatda teng imkoniyatlarni ta'minlashga xizmat qilmoqda. "Ayollar daftari", "Yoshlar daftari" kabi dasturlar orqali o'z biznesini boshlagan fuqarolarga imtiyozli kreditlar, yer maydonlari va soliq yengilliklari berilmoqda. Bu tashabbuslar o'z navbatida yangi ish o'rinlari sonining ortishiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Zamonaviy davrda tadbirkorlikni innovatsion rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Raqamli iqtisodiyot, startap loyihalar, elektron savdo platformalari, IT xizmati, logistika va servis sohalarida yuzlab yangi ish o'rinlari tashkil etilmoqda. Shu bilan birga, ilmiy tadqiqot natijalari asosida ishlab chiqarishga yangi texnologiyalarni joriy etish tadbirkorlik faoliyatining samaradorligini oshiradi. Ilm bilan biznesni integratsiyalash jarayoni - bu nafaqat iqtisodiy o'sish, balki malakali kadrlar uchun keng imkoniyatlar yaratish demakdir.

Tadbirkorlik orqali ish o'rinlari yaratish jarayoni hududiy rivojlanish bilan ham bevosita bog'liq. Qishloq hududlarida kichik ishlab chiqarish korxonalari, oilaviy tadbirkorlik va xizmat ko'rsatish tarmoqlari orqali aholi bandligini ta'minlash, migratsiya holatlarini kamaytirish va mahalliy infratuzilmani rivojlantirish imkoniyati paydo bo'lmoqda. Shu boisdan, "Har bir oila - tadbirkor", "Tadbirkorlikni rivojlantirish agentligi" kabi davlat dasturlari aholining barcha qatlamlarini iqtisodiy jarayonga jalb etishda muhim o'rin tutmoqda. Ilmiy nuqtayi nazardan qaraganda, tadbirkorlik orqali ish o'rinlari yaratish inson kapitalining rivojlanishiga ham turtki beradi. Mehnat bozori talablariga mos mutaxassislar tayyorlash, ularni amaliy bilimlar bilan qurollantirish, kasbiy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish tadbirkorlik muhitining yanada samarali bo'lishiga xizmat qiladi. "Universitet - biznes - innovatsiya" modeli bu borada samarali mexanizm bo'lib, talabalarda amaliy ko'nikmalarni shakllantirish va yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim rol o'ynamoqda. Shuningdek, xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, rivojlangan davlatlarda yaratilayotgan ish o'rinlarining 60-70 foizi aynan kichik va o'rta tadbirkorlik sub'yektlariga to'g'ri keladi. Masalan, Germaniya, Janubiy

Koreya va Yaponiya tajribasida kichik biznes iqtisodiy o‘rta sishning “tayanch ustuni” sifatida qaraladi. Shu sababli, O‘zbekistonda ham bu yo‘nalishda normativ-huquqiy bazani yanada takomillashtirish, biznes muhitini soddalashtirish va moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish strategik ahamiyat kasb etadi.

Tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashning ijtimoiy samarasi sifatida kambag‘allik darajasining pasayishi, aholi farovonligining oshishi va ijtimoiy infratuzilmaning yaxshilanishi kuzatilmoqda. Buning natijasida iqtisodiyotning tarkibiy tuzilmasi diversifikatsiyalanib, yangi tarmoqlar shakllanmoqda, raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish hajmi ortmoqda.

Xulosa qilib aytganda, tadbirkorlik orqali yangi ish o‘rinlari yaratish - bu nafaqat iqtisodiy jarayon, balki ijtimoiy barqarorlik, fuqarolarning farovon hayoti va milliy taraqqiyotning muhim omilidir. Shu sababli, tadbirkorlikni rivojlantirishni davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida davom ettirish, uni ilmiy yondashuv asosida takomillashtirish zarurdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2023.
2. O‘zbekiston Respublikasining “Tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2021.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – Toshkent, 2024-yil 20-dekabr.
4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2022.
5. “Har bir oila — tadbirkor” dasturi to‘g‘risidagi nizom. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 7-iyundagi 407-son qarori.